

CODUL DE PROCEDURĂ ETICĂ AL ASOCIAȚIEI PSI-QUEST (Psi-QUEST/ APQ, 2023)

Cuprins

Cap. I – Dispoziții generale	2
Cap. II – Conduita profesională a persoanelor care solicită admiterea în Asociație	2
Cap. III – Procedura de investigare a suspiciunilor de încălcare a Codului etic al Asociației și de conduită neetică	3
Cap. IV – Măsurile corective și de sancționare și punerea acestora în aplicare	9
Cap. V – Contestațiile	12
Cap. VI – Dispoziții finale	13
Bibliografie	13
ANEXA 1 - Formular de sesizare a Comisiei Etice a Asociației Psi-Quest	14
ANEXA 2 - Relația dintre abateri/comportamente ne-etice (A/CN) și măsuri corective, sancțiuni	16

Cap. I – Dispoziții generale

Art. 1 – Codul de procedură etică (numit în continuare Procedură) al Asociației Psi-Quest (numită în continuare Asociație sau APQ) se elaborează de către Comisia Etică (în continuare: CE), în urma consultării cu Consiliul Director (în continuare: CD) și Comisia Profesională (în continuare: CP).

Art. 2 – Prezenta procedură reglementează:

- a) modalitatea de verificare a suspiciunilor de conduită neetică în cazul persoanelor care solicită admiterea/re-admiterea în Asociație
- b) modul în care sunt sesizate, investigate și soluționate suspiciunile de încălcare a *Codului etic și de conduită profesională* (în continuare: Codul etic) al APQ de către membrii Asociației în urma unei sesizări primite de CE sau în urma autosesizării acesteia.

Cap. II – Conduita profesională a persoanelor care solicită admiterea în Asociație

Art. 3 – Cerințe etice față de persoanele care solicită admiterea în Asociație

Diferiți profesioniști nu pot deveni membri ai Asociației în cazul în care există dovada lipsei integrității profesionale, așa cum este aceasta definită și operaționalizată în Codul etic al Asociației. La admiterea în Asociație, este necesară luarea la cunoștință a prevederilor Codului etic și ale Codului de procedură etică și completarea, pe lângă Cererea de înscriere în Asociație, a *Declarației de angajament privind asumarea în cunoștință de cauză a conduitei profesionale conforme cu cele prevăzute în documentele fundamentale legale și profesionale ale Asociației Psi-Quest*.

Art. 4 – Cereri de admitere în asociație

1. În cazul persoanelor pentru care apare suspiciunea că furnizează informații inexacte sau false în procesul de admitere ca membru în Asociație (cereri de admitere, Curriculum Vitae, scrisoare de intenție, diplome de studii) sau pentru care apare suspiciunea de comportament neetic, conducerea Asociației va direcționa cazul spre CE înainte ca aplicația să fie admisă.
2. CE va face demersurile necesare pentru a evalua echitabil și a formula recomandări pentru cazul respectiv: contactarea aplicantului, obținerea de informații necesare, discutarea cazului în cadrul CE.
3. După realizarea analizei, CE va transmite către CD și CP o **Notă de constatare** succintă, urmând ca decizia finală privind cererea de admitere în Asociație să fie luată de CD pe baza aprobării Adunării Generale.

Art. 5 – Cereri de admitere după un refuz inițial pe criterii de conduită neetică, cereri de re-admitere în urma excluderii din Asociație sau alte motive

1. Cererile de (re)înscriere din partea persoanelor cărora li s-a refuzat înscrierea din cauza unor comportamente neetice, au renunțat la calitatea de membru în Asociație în timpul derulării unei investigații pentru suspiciune de încălcare a Codului etic și conduită neetică, au fost excluse din Asociație sau alte situații care au legătură cu abateri etice, primite de către CD, vor fi trimise ce acesta din urmă către CE pentru evaluare împreună cu o justificare a motivului pentru care se solicită această evaluare și cu eventualele documente justificative. CD va informa de asemenea CP de acest demers.
2. CE va realiza pașii necesari pentru evaluarea situației aduse în atenția sa (contactarea aplicantului și/ sau a altor surse pentru a obține informații suplimentare, consultări între membrii comisiei, consultarea CP).

3. În urma evaluării CE va elabora o recomandare de admitere, respingere sau amânare a cererii cu alte recomandări, după caz, pe care o va trimite CD. O copie a acestei recomandări va fi trimisă și CP pentru luare la cunoștință.
4. Decizia finală referitoare la admitere/re-admitere va fi luată de CD, în funcție de răspunsul ambelor comisii notificate și va fi supusă votului Adunării Generale a Asociației (în continuare: AG).

Art. 6 – Comunicarea deciziei privind consultarea CE în procesul de admitere în Asociație

În situația în care o cerere de admitere sau de re-admitere în Asociație a fost direcționată spre CE pentru analiză, CD va informa persoana în cauză în scris despre acest fapt și va argumenta implicarea Comisiei Etice. De asemenea, în răspunsul oferit aplicantului cu privire la cererea sa, CD va include poziția exprimată de CE, alături de argumentele justificative oferite de aceasta.

Cap. III – Procedura de investigare a suspiciunilor de încălcare a Codului etic al Asociației și de conduită neetică

Art. 7 – Principii generale de derulare a procedurii

Procedura de investigare are la bază următoarele principii:

1. *Prezumpția de nevinovăție.* Nevinovăția și buna-credință a membrului reclamat se vor prezuma de-a lungul analizei oricărei sesizări, până la finalizarea cercetării, membrii CE acționând pe parcursul întregului proces cu tact și moderație, fără a se antepunona.
2. *Garantarea dreptului la apărare.* Se recunoaște dreptul persoanei reclamate de a fi audiată, de a prezenta dovezi în apărarea sa și de a fi asistată de un apărător.
3. *Celeritatea procedurii.* Comisia Etică și celelalte entități din Asociație implicate în soluționarea cauzei se vor strădui să procedeze fără întârziere la analiza sesizării și la formularea deciziilor cu respectarea drepturilor părților implicate și a regulilor prevăzute în documentele de funcționare ale Asociației.
4. *Proportionalitatea.* CE va soluționa sesizările asigurând un raport corect între gravitatea abaterii, circumstanțele săvârșirii acesteia și sancțiunile propuse (a se vedea Anexa 2 din prezenta Procedură).
5. *Imparțialitatea.* Membrii CE și ai altor entități ale Asociației implicați în soluționarea unei cauze își desfășoară activitatea în condiții de imparțialitate.
6. *Respectarea secretului profesional,* al confidențialității procedurii disciplinare și al protecției datelor cu caracter personal. Pe tot parcursul procedurii de investigare membrii CE și ai altor comisii implicate în procedură vor păstra confidențialitatea datelor și actelor de care iau la cunoștință cu ocazia îndeplinirii atribuțiilor lor.

Confidențialitatea

Art. 8 – Toți membrii CE au obligația de a păstra confidențialitatea în legătură cu toate informațiile în posesia cărora au ajuns pe parcursul desfășurării procedurii etice, fără limită de timp, inclusiv după sistarea calității de membru al CE.

Art. 9 – Faptul că un membru al Asociației se află sub investigație va fi păstrat confidențial.

Art. 10 – Obligația de confidențialitate îi vizează pe toți cei implicați în procesul de analiză a cazului – experți, respectiv alte persoane invitate cu drept de deliberare. Președintele CE are rolul de a anunța obligația de confidențialitate și limitele acesteia către toți participanții la derularea procedurii de investigare.

Art. 11 – În situații în care informațiile obținute pe parcursul analizei cazului sunt necesare unor entități abilitate la nivel local sau național, când divulgarea acestora este necesară sau justificată legal sau în alte situații specificate în RIOF CE sau în prezentul Cod, CE are atribuția de a cântări situația, și de a lua decizia păstrării sau renunțării la confidențialitate asumându-și consecințele prevăzute de Lege pentru decizia luată.

Art. 12 – În rapoartele finale date, CE se pronunță și în privința păstrării sau suspendării confidențialității în ceea ce privește rezoluția sesizărilor primite, prin publicarea sau nu a deciziilor sale. CE poate decide să păstreze confidențială aplicarea unor sancțiuni, poate face accesibilă informația doar membrilor APQ, printr-un comunicat al CE sau pe pagina web restricționată, respectiv o poate face accesibilă publicului larg, pe pagina web a Asociației. Comunicatul CE va avea forma: "Prin decizia nr... din data de... a fost aplicată de către CE sancțiunea... pentru membrul (nume, prenume)". Publicarea pe site-ul Asociației se face doar în cazul în care se aplică sancțiunea de excludere din Asociație, caz în care se menționează faptul că excluderea s-a făcut din motive de abatere etică.

Primirea sesizărilor

Art. 13 – Criterii pentru acceptarea sesizărilor

1. Sesizările se fac în baza *Formularului de sesizare a Comisiei Etice*, din Anexa 1 la prezenta Procedură. Acestea vor fi acceptate doar dacă sunt referitoare la membri APQ sau foști membri în cazul în care comportamentul vizat în sesizare a fost realizat în perioada în care erau membri ai APQ și doar dacă reclamația se referă la comportamente lipsite de etică sau încălcări ale Codului etic al Asociației.
2. Sesizările referitoare la conduita unor foști membri în Asociație care privesc fapte comise în perioada în care nu mai erau asociați vor fi înregistrate de către CE și vor fi luate în considerare în momentul în care persoana vizată depune o cerere de reînscrisere în Asociație, ca parte a analizei istoricului etic al acesteia.
3. În cazul sesizărilor care vizează mai mulți psihoterapeuți reclamați, sesizarea trebuie să indice faptele pe care le impută fiecăruia dintre psihoterapeuți în parte și care, în opinia reclamantului, reprezintă abateri etice și/sau de conduită profesională.
4. Sesizările vor fi luate în considerare doar dacă sunt făcute într-un timp rezonabil. Această perioadă de timp este de maxim 2 ani de la comportamentul reclamat, cu excepția situației în care persoana vizată de comportamentul neetic a fost minoră atunci când acest comportament a fost înfăptuit, caz în care perioada de timp se extinde la 20 de ani. În cazul reclamării abuzului sexual, nu se impune limită de timp. Nerespectarea termenului descris mai sus atrage după sine respingerea plângerii ca tardivă.
5. Sesizările sunt acceptate dacă sunt realizate de persoanele care au fost subiectul comportamentului lipsit de etică sau de către persoanele reprezentanți legali ai minorului sau ai persoanelor fără capacitate de autoreprezentare. De asemenea, vor fi acceptate și sesizări realizate de către persoane care nu au fost subiectul comportamentului în cazul în care sunt bine argumentate și documentate. În cazul comportamentelor neetice care nu sunt îndreptate împotriva unei/ unor persoane specifice, oricine constată acest gen de conduită poate face o sesizare către CE.
6. Sesizările vor fi acceptate doar dacă formularul este semnat și depus în scris la CE și pot fi însoțite de documente care le susțin. Nu se acceptă reclamații anonime.
7. În cazul sesizărilor care privesc fapte cuprinse în aria de competențe a altor asociații profesionale, CE va face demersurile necesare pentru îndrumarea celor în cauză spre asociațiile respective.
8. În cazurile în care persoana împotriva căreia s-a depus o sesizare de conduită neetică la CE se află simultan sub investigația altor foruri pentru același comportament (Colegiul Psihologilor din România, alte asociații, poliție, instanță judecătorească, etc.), CE poate decide suspendarea investigației proprii până la pronunțarea deciziei definitive a acestor foruri dacă va constata că acestea dispun de mijloace mai eficiente pentru soluționarea cazului, sau poate continua investigația în paralel cu cea derulată de acestea. În cazul în care se decide

suspendare investigației CE din motivele expuse, în momentul pronunțării deciziei definitive a forurilor menționate, Comisia se poate pronunța pentru preluarea acestei decizii sau pentru continuarea propriei investigații și/sau formularea propriei decizii.

Art. 14 – Cerințele privind forma sesizării

Sesizarea se depune personal, se trimite prin poștă sau prin e-mail scanată și semnată de către titularul sesizării. Aceasta este compusă din trei părți:

- I. Formular de sesizare completat și semnat, adresat CE,
- II. Documente care ar putea constitui dovezi pentru faptele sesizate în formular, dacă există, și alte informații relevante: sumar al evenimentelor, măsuri luate în direcția rezolvării situației, altele,
- III. Declarație din partea reclamantului privind absolvirile referitoare la propria persoană și la situația reclamată, așa cum sunt specificate în Formular.

Art. 15 – Evidența sesizărilor în forma finală

Sesizarea primită va fi luată în evidență de către CE, prin consemnare în Registrul special destinat sesizărilor. Sesizările luate în evidență vor primi numărul curent aferent lor, iar numerotarea în registrul reclamațiilor începe de la 1 la începutul fiecărui an calendaristic. În registru se vor realiza două consemnări privind cazul reclamat:

1. numele persoanei care face sesizarea, adresa acesteia, subiectul sesizării și data primirii sesizării,
2. demersurile făcute în cazul sesizării, data Hotărârii de respingere sau acceptare a sesizării, conform Art. 16, pct. 3, numărul acesteia, data comunicării acesteia către CD și CP, și, dacă este cazul, data *Hotărârii de soluționare a investigației* (Art. 22), numărul acesteia, data comunicării ei către CD și CP și data de la care produce efecte.

Art. 16 – Decizia de demarare sau nu a procedurii de investigare

1. După înregistrarea sesizării, CE va proceda la analiza acesteia pentru a determina conformitatea cu criteriile de acceptare descrise la Art. 13 și Art. 14.
2. Atunci când sesizarea nu conține toate elementele obligatorii menționate la art. 13 și 14, reclamantului i se vor comunica în scris lipsurile, alături de adresa web unde poate consulta Codul Etic și Codul de Procedură Etică al Asociației, cu mențiunea că, în termen de 15 zile calendaristice de la primirea comunicării, trebuie să completeze sesizarea cu elementele care lipsesc, în caz contrar sesizarea fiind respinsă pentru neîndeplinirea condițiilor de formă.
3. În urma analizei sesizării, și dacă e cazul, parcurgerii etapei de la punctul (2), CE va emite una din următoarele hotărâri:
 - a) respingerea sesizării pentru neîndeplinirea condițiilor de formă descrise la art.14;
 - b) respingerea sesizării pentru neîndeplinirea condițiilor menționate la art.13;
 - c) respingerea sesizării pe motiv că este neîntemeiată, nu se întemeiază pe fapte care pot fi verificate și/ sau nu conține suficiente dovezi care să susțină o concluzie de conduită neetică;
 - d) respingerea sesizării pe motiv că fapta/faptele sesizate nu reprezintă o încălcare a Codului etic;
 - e) acceptarea sesizării ca validă și declanșarea investigației suspiciunii de conduită neetică reclamate.
4. Hotărârile CE prevăzute la pct. 3, indiferent de forma lor, se comunică Consiliului Director al Asociației și CP, împreună cu fapta/faptele care fac obiectul sesizării, și vor fi consemnate în Registrul sesizărilor.
5. În cazul în care Hotărârea CE are una dintre formele de la lit. a) – d), aceasta se comunică reclamantului și, în cazul în care este necesar, CE îl poate îndruma pe acesta spre a face sesizarea către un alt for competent din cadrul Asociației. De asemenea, în funcție de seriozitatea sesizării și de posibilul impact asupra persoanei reclamate, CE va decide dacă este necesară sau nu notificarea acesteia cu privire la existența unei sesizări îndreptate împotriva sa care a fost respinsă de CE.

6. În cazul Hotărârii CE prevăzută la pct. 3, lit. e), aceasta va fi comunicată obligatoriu reclamantului și persoanei reclamate.
7. Înaintea declanșării investigării, CE poate invita părțile la mediere în vederea rezolvării aspectelor reclamate pe cale amiabilă.
8. În orice moment pe parcursul procedurii, de la depunerea sesizării până la momentul finalizării analizei cazului, conform art. 22, reclamantul poate renunța la sesizarea depusă printr-o cerere scrisă adresată CE. În această situație CE poate decide să încheie procedura prin clasarea dosarului, sau să continue, pe bază de autosesizare, investigația începută până la finalizarea ei.
9. În orice etapă a procesului CE poate considera sesizarea ca fiind frivolă, ofensatoare, făcută cu rea-credință sau constituind un abuz al procedurii și poate emite o Hotărâre de respingere a sesizării conform pct. 3, lit. c) sau poate întrerupe investigarea, dacă aceasta a fost deja demarată, și clasarea dosarului. În acest caz CE va informa reclamantul de hotărârea luată alături de argumentele care o susțin, de faptul că demersul reclamantului constituie în sine o încălcare a Codului Etic al Asociației și de faptul că CE se poate autosesiza în aceste condiții conform Art. 12 din *Regulamentul de organizare și funcționare internă al Comisiei Etice* și poate iniția investigarea persoanei care a făcut o astfel de sesizare, dacă aceasta din urmă este membru al Asociației.

Investigarea conduitei profesionale în cazul sesizărilor care îndeplinesc criteriile de a fi acceptate

Art. 17 – În cazul în care s-a emis Hotărârea de acceptare a sesizării, conform Art. 16, pct. 3, lit. e), CE va demara următoarele acțiuni:

- (a) va notifica CD și CP, conform Art. 16, pct. 4.
- (b) va comunica reclamantului Hotărârea de acceptare a sesizării, alături de adresa web unde poate consulta Codul Etic și Codul de Procedură Etică al Asociației (dacă nu i-a fost trimisă anterior, conform Art. 16, pct. 2).
- (c) va notifica persoana reclamată cu privire la următoarele aspecte:
 1. Natura sesizării și secțiunea din Codul etic pe care reclamatul este suspectat că a încălcat-o alături de Hotărârea CE cu privire la acceptarea sesizării. Notificarea nu constituie dovadă că un comportament care se abate de la etică a avut loc sau că vreuna dintre acuzațiile incluse în sesizare sunt sau nu adevărate.
 2. Adresa web unde poate consulta Codul Etic și Codul de Procedură Etică al Asociației
 3. Documentația depusă de reclamant ca parte a sesizării, care include următoarele: (a) materialele și dovezile depuse de reclamant, care au devenit parte din dosar; (b) îndrituirea CE de a cere sau obține informații din orice sursă care este considerată adecvată pentru continuarea analizei sesizării, și (c) precizarea că lipsa unui răspuns în termenul acordat, întârzierea nejustificată a răspunsului, lipsa cooperării în proces nu va împiedica demararea procedurii și în plus constituie violare a principiilor etice.
 4. Solicitarea unui răspuns în scris într-un interval de 20 de zile calendaristice. În cazul în care există motive bine întemeiate, care pot fi dovedite în scris, extinderea perioadei este posibilă cu maxim 5 zile.

Art. 18 – După primirea răspunsului scris din partea persoanei reclamate, acesta va fi adus la cunoștința celui care a depus sesizarea, care va fi invitat să ofere răspuns în scris în termen de 10 de zile calendaristice.

Art. 19 – Dacă va considera oportun acest lucru, CE poate adresa părților o invitație scrisă la un proces de mediere, conform Art. 16, pct. 7. Ambele părți invitate va trebui să ofere un răspuns în scris de acceptare sau respingere a invitației în termen de 10 zile calendaristice de la data înștiințării. Lipsa unui răspuns în termen se va considera ca echivalând cu o respingere a invitației. În caz de acceptare a invitației de către ambele părți, unul dintre membrii CE va fi desemnat în cadrul Comisiei pentru a avea rolul de mediator în cadrul ședințelor de mediere. Întregul proces de mediere va fi asistat de un al doilea membru CE desemnat care va avea rolul de a consemna conținutul și

deznodământul acestuia într-un proces verbal. Acest proces verbal va fi atașat documentației aferente sesizării în cauză.

Art. 20 – Audierea persoanei reclamate este obligatorie, sens în care acesta va fi convocat în scris la data stabilită pentru întrunirea CE în acest sens, cu cel puțin 5 zile înainte de aceasta. Dacă audierea altor părți implicate este considerată necesară de către CE, acestea vor fi convocate în scris la data stabilită pentru întrunirea CE în acest sens, cu cel puțin 5 zile înainte de aceasta. Data poate fi modificată la cerere cel mult o dată. Reclamantul și reclamatul vor fi audiați separat și dacă nu se probează aspecte relevante se poate decide confruntarea părților prin audierea lor concomitentă, cu posibilitatea de a-și adresa reciproc întrebări, în prezența membrilor CE. În cazul în care oricare dintre cei în cauză refuză să participe la audiere, procedura etică se va derula în continuare. În plus, neprezentarea la audiere și lipsa de cooperare din persoanei reclamate reprezintă în sine abatere etică, aspect care va fi comunicat acesteia în scris. Toate audierile vor fi înregistrate audio și/sau consemnate într-un proces verbal și vor constitui parte din dosar.

Art. 21 – Sesizarea va fi analizată de CE după cum urmează:

1. Fiecare dintre membrii CE, inclusiv Președintele CE, va avea la dispoziție toate informațiile pentru a evalua independent și a formula o poziție personală referitoare la cazul sesizat. În termen de 30 de zile de la momentul convocării, Președintele CE va aduna opiniile individuale, constând în încadrarea comportamentului reclamat, severitatea încălcării pe baza principiilor, standardelor și reglementărilor Codului etic, și recomandări privind decizia finală, însoțite de argumentare.
2. Președintele CE va integra părerile, rezultatele evaluărilor/ analizelor individuale și recomandările membrilor CE și va convoca o ședință a CE pentru discutarea acestora și formularea poziției finale a CE cu privire la caz. Această etapă va fi parcursă în termen de 15 de zile calendaristice.
3. În cazul în care un membru al CE face obiectul unei sesizări de conduită neetică, acest membru nu va lua parte la analiza sesizării, care se va derula în maniera descrisă la Art. 32 din *Regulamentul de organizare și funcționare internă al CE*.
4. În procesul de analiză a cazului și/sau de stabilire a măsurilor aplicabile, CE poate solicita opinia consultativă a CP.
5. Dacă persoana reclamată este psihoterapeut practicant în condiții de sub supervizare, aceasta poate solicita sprijinul supervisorului pentru a-i susține cauza în fața Comisiei Etice. În acest caz, CE poate formula o serie de întrebări în scris supervisorului sau poate decide o consultare față în față cu acesta.
6. În urma ședinței de lucru, Președintele CE va redacta *Hotărârea de soluționare a investigații* în conformitate cu Art. 22, împreună cu *Procesul verbal de constatare* în conformitate cu Art. 23 din prezentul Cod.

Formularea constatărilor Comisiei Etice

Art. 22 – În urma finalizării investigații, în termen de cel mult 90 de zile de la data Hotărârii de demarare a acesteia, CE va emite una din următoarele *Hotărâri de soluționare a investigații*:

- (1) Respingerea acuzațiilor, nesanționarea membrului reclamat și închiderea dosarului.

Aceasta va cuprinde în mod obligatoriu:

- a) data hotărârii;
- b) descrierea pe scurt a faptelor care au făcut obiectul plângerii;
- c) prezentarea probelor analizate;
- d) opiniile argumentate ale altor foruri care au fost consultate în analiza sesizării, dacă e cazul;
- e) argumentele CE care au condus la concluzia potrivit căreia faptele sesizate nu reprezintă o încălcare a Codului Etic al Asociației și/sau a standardelor profesionale reglementate cu privire la exercitarea profesiei de psihoterapeut;

- f) indicarea temeiurilor aplicabile în conformitate cu documentele care reglementează funcționarea Asociației și cu legislația în vigoare;
- g) modalitatea de contestare a hotărârii;
- h) semnătura președintelui CE.

(2) Sancționarea reclamatului prin aplicarea uneia sau mai multora dintre măsurile corective și/ sau de sancționare detaliate în Capitolul VI din prezenta Procedură, în funcție de gravitatea faptei/faptelor constatate.

Aceasta va cuprinde în mod obligatoriu:

- a) data hotărârii;
- b) descrierea pe scurt a faptelor care au făcut obiectul plângerii;
- c) prezentarea probelor analizate;
- d) opiniile argumentate ale altor foruri care au fost consultate în analiza sesizării, dacă e cazul;
- e) argumentele CE care au condus la concluzia potrivit căreia faptele sesizate reprezintă o încălcare a Codului Etic al Asociației și/sau a standardelor profesionale reglementate cu privire la exercitarea profesiei de psihoterapeut, cu enumerarea probelor luate în considerare, a faptelor dovedite și a altor aspecte relevante;
- f) măsura/ măsurile corective și/ sau de sancționare aplicate și criteriile avute în vedere pentru individualizarea acesteia/ acestora privind împrejurările care au condus la comiterea abaterii etice cu stabilirea gravității faptei (accidental, din neștiință sau intenționat, unic sau repetitiv, cu daune semnificative sau nu, etc.), precizarea dacă reclamatul găsit vinovat recunoaște și este conștient de abaterea comisă, este capabil să evite în viitor abaterile de acest gen, sau dacă există pericolul să repete aceste abateri,
- g) indicarea temeiurilor aplicabile în conformitate cu documentele care reglementează funcționarea Asociației și cu legislația în vigoare;
- h) modalitatea și termenul de contestare a hotărârii;
- i) semnătura președintelui CE.

Art. 23 – Analiza cazului se finalizează cu un *Proces verbal de constatare* care va conține în mod obligatoriu următoarele:

- (1) Numărul de înregistrare al sesizării,
- (2) Numele reclamantului și descrierea succintă a sesizării,
- (3) Numele și adresa membrului vizat de sesizarea depusă,
- (4) Hotărârea CE de soluționare a investigării, care va avea una din formele de la Art. 22

Art. 24 – CE va comunica părților (reclamant și persoana reclamată) *Hotărârea de soluționare a investigării*, într-una dintre formele descrise în Art. 22, în același termen de maximum 90 de zile de la emiterea hotărârii de demarare a investigării.

Dacă va considera necesar, CE poate trimite membrului vizat o *Scrisoare educativă* care are ca unic scop oferirea de clarificări și recomandări cu privire la comportamentul care a făcut obiectul sesizării sau la orice alte aspecte de natură etică. O astfel de scrisoare poate fi trimisă persoanei reclamate în situația în care a fost găsită vinovată de conduită neetică și nu înlocuiește măsurile corective și/ sau de sancționare stabilite. Scrisoarea poate conține recomandarea de a solicita consultanță din partea unui membru al CE sau CP pe teme etice.

Art. 25 – CE va trimite *Hotărârea de soluționare a investigării* către CD și o copie a acesteia către CP spre înștiințare, în termen de cel mult 10 zile calendaristice de la data emiterii ei.

Cap. IV - Măsurile corective și de sancționare și punerea acestora în aplicare

Art. 26 – În cazul în care reclamatul este găsit vinovat de conduită neetică, CE poate decide aplicarea uneia sau mai multor măsuri din următoarele categorii: măsuri corective, detaliate în Art. 27, și măsuri de sancționare, detaliate în Art. 28. Măsurile din cele două categorii se pot aplica atât independent cât și în diverse combinații în funcție de particularitatea cazului și necesită în cele mai multe situații colaborarea cu CP. Acestea vor fi stabilite luând în calcul statusul profesional al membrului (ex., aflat în formare, în supervizare, autonom), criteriile majore fiind cel al justeții și al căutării producerii efectului corectiv. Măsurile corective și cele de sancționare stabilite sunt menite să asigure practica în siguranță a profesiei, prin asigurarea de condiții în care cel sancționat să poată participa la cursuri, supervizare etc.

Toate măsurile se stabilesc respectând nevoia de coerență dintre *Regulamentul intern de organizare și funcționare al CE*, *Codul etic* și *Statutul APQ*.

Art. 27 – Măsurile corective au ca scop repararea în măsura în care e posibil a daunelor produse de conduita neetică sau asistarea persoanei găsite vinovate în a evita să se afle în situația de a încălca în viitor normele etice. CE poate recurge la una sau la o combinație dintre aceste măsuri în funcție de caracteristicile abaterii constatate sau a prejudiciului produs de aceasta, ordinea lor de mai jos nereflectând ordinea de gravitate a faptelor pentru care ele se instituie.

1. *Ordin de încetare a unei anumite activități/ comportament.* Obligă membrul căruia i se adresează să înceteze sau să se abțină imediat de la comportamentul neetic specificat.
2. *Alte acțiuni corective.* Persoanei găsite vinovate de conduită neetică i se pot solicita una sau o serie de acțiuni menite să remedieze prejudiciul cauzat, să protejeze interesele Asociației sau să protejeze publicul. O astfel de măsură nu se referă la solicitarea unei compensații bănești către Asociație sau către persoanele prejudiciate de această conduită.
3. *Solicitarea de a recurge la supervizare.* O astfel de măsură obligă membrul găsit vinovat de conduită neetică să recurgă la supervizare cu obiectivul explicit de a gestiona acele dificultăți de natură personală care au contribuit la apariția comportamentelor neetice sau de a dobândi acele abilități/cunoștințe de natură profesională a căror lipsă a condus la aceasta. Pe perioada supervizării recomandate, persoana sancționată se va afla sub probațiune așa cum este descrisă aceasta la punctul 7 de mai jos. Decizia de ieșire de sub probațiune îi aparține CE pe baza unui Raport de supervizare succint eliberat de către supervisor unde acesta din urmă va menționa dacă scopul corectiv al sancțiunii a fost atins sau nu într-o măsură rezonabilă și va face recomandarea de ieșire de sub probațiune sau de aplicare a altor măsuri corective sau de sancționare.
4. *Solicitarea de a urma cursuri de formare sau de educație continuă.* O astfel de măsură obligă membrul găsit vinovat de conduită neetică să urmeze cursuri de formare sau de educație continuă într-o arie specificată, respectiv să facă dovada participării în condițiile solicitate.
5. *Solicitarea de a se supune unei evaluări și/ sau unui tratament de specialitate.* O astfel de măsură obligă membrul găsit vinovat de conduită neetică să se supună unei evaluări de specialitate pentru a determina existența unei afecțiuni fizice sau mentale, și necesitatea de a urma un tratament (medical, psihoterapeutic sau de altă natură) specific pentru afecțiunea respectivă. Pentru perioada necesară tratamentului, dacă se impune în urma evaluării de specialitate, CE poate solicita aplicarea unor măsuri de limitare a practicii terapeutice până la finalizarea tratamentului, obținerea și prezentarea de către membrul reclamat a unei reevaluări, din care să rezulte fără echivoc că este apt pentru practica psihoterapeutică. Aceste măsuri vor fi aplicate în colaborare cu CP sau cu un supervisor.
6. *Probațiune.* O astfel de măsură se referă la monitorizarea de către CE a membrului găsit vinovat de conduită neetică pe o perioadă dată, și reprezintă instrumentul prin care CE se asigura de complianța cu măsurile instituite

În urma constatării abaterii. Probațiunea se poate institui cu privire la oricare sau la mai multe, după caz, dintre măsurile de la Art. 27, punctele 1, 2, 3, 4, 5 și/sau Art. 28, punctele 1, 2, 3, 4 și constă în solicitarea de la membrul în cauză a unor informări scrise, însoțite de acte doveditoare unde acest lucru este posibil, trimise către CE pe toată perioada acesteia, la intervale prestabilite, din care să reiasă acțiunile concrete derulate în scopul îndeplinirii măsurilor impuse. În situația în care perioada de probațiune include solicitarea de a recurge la supervizare, evaluare și/ sau tratament de specialitate, membrul vizat va avea obligația să trimită de asemenea către CE la debutul acestei perioade o informare scrisă din partea unui supervisor, terapeut și/ sau un medic, după caz, din care să reiasă că specialistul și-a asumat colaborarea cu acesta și condițiile în care această colaborare se desfășoară, precum și la încheierea procesului (și pe parcurs dacă CE solicită) a unui raport succint redactat de același specialist din care să reiasă modul în care problema pentru care s-a solicitat colaborarea a fost gestionată (ex. raport de supervizare, documente medicale, raport din partea terapeutului privind măsura în care problema pentru care i s-a recomandat terapia a fost depășită).

Art. 28 – Măsurile de sancționare au scopul de a pedepsi persoana care se face vinovată de conduita neetică și/ sau de a preveni viitoare comportamente neetice din partea acesteia. CE va alege să recurgă la una dintre aceste măsuri în funcție de gravitatea abaterii constatate, ordinea lor de mai jos reflectând ordinea de gravitate a faptelor pentru care ele se instituie.

1. *Mustrare*. Se trimite în scris membrului găsit vinovat de conduită neetică și conține menționarea amendamentelor din Codul etic al Asociației sau din alte Coduri etice încălcate, aflate în vigoare pe teritoriul țării. Se aplică în cazul în care a existat o încălcare a Codului etic, dar aceasta a fost de așa natură încât e improbabil să cauzeze prejudicii unei alte persoane, Asociației și/ sau profesiei de psihoterapeut sistemic și nu a avut o gravitate care să justifice o sancțiune mai severă (a se vedea Anexa 2).
2. *Mustrare cu avertisment*. În acest caz mustrarea e însoțită de avertismentul conform căruia o abatere viitoare va atrage după sine sancțiuni mai severe pentru membrul avertizat. Avertismentul va conține și un termen de prescriere, stabilit în funcție de gravitatea faptei. Se aplică în cazul în care a existat o încălcare a Codului etic de așa natură încât e probabil să cauzeze prejudicii unei alte persoane, Asociației și/ sau profesiei de psihoterapeut sistemic, dar aceste prejudicii nu sunt considerate semnificative și fapta nu a avut o gravitate care să justifice o sancțiune mai severă (a se vedea Anexa 2). În funcție de severitatea încălcării, CE va decide dacă măsura va fi făcută publică sau nu printr-un comunicat către membri, conform Art. 12 din prezenta Procedură. Înainte de luarea deciziei referitoare la publicarea măsurii, CE poate cere opinia CP.
3. *Retragerea unor drepturi conferite de Asociație pe perioadă determinată, a căror redobândire este condiționată de derularea unor activități de natură corectivă în cadrul Asociației*. Retragerea drepturilor conferite de Asociație se poate face pentru o perioadă cuprinsă între 6 și 12 luni, iar după expirarea termenului se recurge la reevaluarea cazului. Printre drepturile care pot fi retrase membrului în cadrul acestei măsuri se numără: admiterea la anumite examene, formularea recomandărilor din partea Asociației pentru schimbarea de treaptă, posibilitatea de recertificare, eliberarea unor adeverințe, etc. Consecințele care rezultă în urma aplicării acestei măsuri vor fi analizate și discutate în colaborare cu CP, în cazul terapeuților care au finalizat etapa de supervizare, respectiv cu formatorii-supervizori ai terapeutului aflat în supervizare, astfel încât caracterul educativ al măsurii să prevaleze în fața celui punitiv, dacă este posibil. Redobândirea drepturilor retrase se va institui la finalul perioadei de sancționare dacă membrul pune în practică o serie de măsuri corective stabilite de CE, care pot fi una sau mai multe din măsurile prevăzute la Art. 27, punctele 3, 4, 5. Aceste măsuri vor fi decise în raport cu încălcarea constatată și specificate în hotărârea CE. Acest lucru are ca scop facilitarea dobândirii acelor competențe a căror lipsă a contribuit la producerea conduitei neetice reclamate. Sancțiunea se aplică în cazul în care a existat o încălcare a Codului etic de așa natură încât e probabil să cauzeze, sau a cauzat deja, prejudicii unei alte persoane, Asociației și/ sau profesiei de psihoterapeut sistemic, prejudicii considerate semnificative, dar care nu

au o gravitate care să justifice o sancțiune mai severă (a se vedea Anexa 2). În funcție de severitatea încălcării, CE va decide dacă măsura va fi făcută publică sau nu printr-un comunicat către membri, conform Art. 12 din prezenta Procedură. Înainte de luarea deciziei referitoare la publicarea măsurii, CE poate cere opinia CP.

4. *Retragerea unor drepturi conferite de Asociație pe perioada determinată, cu interzicerea accesului la anumite activități profesionale desfășurate în cadrul Asociației pe perioada respectivă.* Retragerea drepturilor conferite de Asociație nu se poate face pentru o perioadă mai lungă de 36 luni. Printre drepturile care pot fi retrase membrului în cadrul acestei măsuri se numără: admiterea la anumite examene, formularea recomandărilor din partea Asociației pentru schimbarea de treaptă, posibilitatea de recertificare, eliberarea unor adeverințe, etc. Consecințele care rezultă în urma aplicării acestei măsuri vor fi analizate și discutate în colaborare cu CP, în cazul terapeuților care au finalizat etapa de supervizare, respectiv cu formatorii-supervizori ai terapeutului aflat în supervizare, astfel încât caracterul educativ al măsurii să prevaleze în fața celui punitiv, dacă este posibil. La cererea explicită a membrului sancționat, dacă CE apreciază necesar acest lucru, în urma consultării cu CD și CP, poate permite acestuia accesul la anumite activități științifice sau educative desfășurate în cadrul Asociației pe perioada în care îi sunt retrase drepturile, în anumite condiții. Acest lucru are ca scop facilitarea dobândirii acelor competențe a căror lipsă a contribuit la producerea conduitei lipsite de etică reclamate. Sancțiunea se aplică în cazul în care a existat o încălcare a Codului etic de așa natură încât e probabil să cauzeze, sau a cauzat deja, prejudicii unei alte persoane, Asociației și/ sau profesiei de psihoterapeut sistemic, prejudicii considerate semnificative, dar care nu au o gravitate care să justifice o sancțiune mai severă (a se vedea Anexa 2). În funcție de severitatea încălcării, CE va decide dacă măsura va fi făcută publică sau nu printr-un comunicat către membri, conform Art. 12 din prezenta Procedură. În luarea deciziei de publicare CE se poate consulta cu CP.
5. *Excluderea din Asociație.* Această măsură este însoțită de notificarea Colegiului Psihologilor din România în legătură cu încălcarea de natură etică constatată și cu excluderea persoanei din Asociație. Se aplică în situația în care fapta/ faptele constatate au consecințe semnificative pentru alte persoane, pentru Asociație și/ sau pentru profesia de psihoterapeut sistemic sau au o gravitate suficientă încât persoana găsită vinovată este considerată incompatibilă cu profesia de psihoterapeut (a se vedea Anexa 2). CE va publica sancțiunea de excludere a membrului, făcând-o accesibilă publicului larg, conform Art. 12 din prezenta Procedură.

Art. 29 – Punerea în aplicare a măsurilor corective și de sancționare

1. Aplicarea măsurilor corective și/ sau de sancționare decise de CE cade în sarcina CD care colaborează cu CP în cazul măsurilor care implică activitatea acesteia din urmă. Excepție de la această regulă o fac sancționările cu mustrare (Art. 28, pct. 1), mustrare cu avertisment (Art. 28, pct. 2) și punerea sub probațiune (Art. 27, pct. 6), care cad în sarcina CE.
2. Hotărârile CE transmise către CD sunt cu titlu executoriu pentru acesta din urmă, cu excepția cazului în care CD sau CP consideră că acestea nu sunt statutare sau sunt contrare *Regulamentului Asociației*. În această situație, oricare dintre organele menționate poate solicita printr-o adresă argumentată, cu menționarea prevederilor din Statutul sau Regulamentul Asociație care îi susțin argumentele, reanalizarea dosarului de către CE.
3. CD este responsabil de expunerea în cadrul AG a deciziei CE de a propune excluderea din Asociație (Art. 28, pct. 5) a persoanelor găsite vinovate de conduită neetică. Propunerea va fi însoțită de prezentarea concluziilor și justificării formulate de CE în cadrul dosarului de analiză a cazului și va fi supusă votului AG.

Art. 30 – În termen de 15 zile de la primirea *Hotărârii de soluționare a investigației* din partea CE, conform Art. 25, în cazul în care CE a hotărât aplicarea unor măsuri corective și/ sau de sancționare care cad în sarcina CD, acesta din urmă are obligația de a informa psihoterapeutul sancționat în legătură cu punerea lor în aplicare și modalitatea prin care acest lucru se va realiza.

Cap. V – Contestațiile

Art. 31 – Contestația deciziei CE în urma unei reclamații de conduită neetică poate fi depusă de către oricare dintre părți prin poștă la sediul Asociației sau scanată și semnată pe adresa de e-mail, în termen de 30 de zile calendaristice de la notificarea primită cu privire la decizia finală.

Art. 32 – Argumentele care vor fi luate în considerare în cazul unei contestații sunt următoarele:

- a. Nerespectarea procedurii de analiză și constatare descrise în prezenta Procedură.
- b. Apariția unor elemente noi, pe lângă cele luate în considerare în luarea hotărârii.
- c. Existența unui conflict de interese în ceea ce privește situația reclamată în cazul unuia sau mai multora dintre membrii CE.

Art. 33 – Contestația trebuie adresată în scris CE, însoțită de întreaga documentație care o justifică. În termen de cel mult 5 zile, CE are obligația de a transmite contestația, cu actele anexe, precum și întreg dosarul constituit la CE pentru analizarea abaterii, către Comisia de contestații.

Art. 34 – Comisia de contestații va avea următoarea componență: președintele sau vicepreședintele Asociației, președintele CP și un membru desemnat de președintele asociației care să nu se afle în conflict de interese în cazul dat.

Art. 35 – În urma analizei contestației, Comisia de contestații poate pronunța în termen de 10 de zile calendaristice de la primirea acesteia, una din următoarele soluții:

1. Contestația este neîntemeiată, caz în care se decide respingerea acesteia,
2. Contestația face dovada existenței unor elemente noi, relevante, pe lângă cele luate în considerare până în prezent în analiza cazului, situație în care decide retrimiteră dosarului spre CE pentru reanaliză împreună cu datele nou apărute,
3. În procesul de analiză a cazului și elaborare a recomandărilor, CE nu a respectat prevederile prezentei Proceduri și acest lucru a avut consecințe semnificative asupra concluziilor și recomandărilor formulate. În această situație, Președintele Asociației trimite CE o adresă argumentată în care recomandă o serie de acțiuni de corectare a concluziilor și recomandărilor formulate în Procesul verbal de constatare sau face recomandări pentru repararea de către CE a prejudiciului creat prin nerespectarea Procedurii. În cazul în care consideră necesar, Comisia de contestații poate decide reanalizarea întregului dosar și a deciziei CE. În această situație are la dispoziție 30 de zile calendaristice pentru oferirea unei rezoluții și formularea unor recomandări, precum și informarea CD privind activitatea CE în dosarul în cauză,
4. Unul sau mai mulți dintre membrii CE s-au aflat în conflict de interese în ceea ce privește cazul analizat sau există suspiciunea unei abateri de natură etică din partea acestuia/acestora. În această situație Comisia de contestații decide retrimiteră dosarului către CE pentru a fi reanalizat într-o nouă componență conform Art. 32 din *Regulamentul de organizare și funcționare internă al CE*.

Art. 36 – CD va informa contestatarul, în termen de 15 de zile calendaristice de la primirea contestației, în legătură cu statusul acesteia (admiterea sau respingerea ei) și, în cazul în care a fost admisă, cu termenul în care va primi un răspuns.

Art. 37 – După rezolvarea contestației de către CE sau Comisia de contestații, după caz, CD va dispune, dacă e cazul, punerea în aplicare a măsurilor corective și de sancționare conform Art. 29 din prezenta Procedură și va informa contestatarul în legătură cu hotărârea finală.

Art. 39 – Hotărârea rezultată în urma rezolvării contestației nu mai este supusă niciunei căi de atac în temeiul prezentului cod.

Cap. VI – Dispoziții finale

Art. 40 – Toate documentele care constituie comunicări în scris și care conțin informații confidențiale vor fi înmânate personal destinatarului, trimise prin poștă cu confirmare de primire sau trimise prin poșta electronică.

Art. 41 – În cazul chestiunilor și temelor nereglementate în prezenta Procedură, se vor lua în considerare documentele de bază ale Asociației (Statut, Regulamentele interne de organizare și funcționare ale CE, CP și CD etc.).

Art. 42 – Toate documentele rezultate ca urmare a activității CE (în format electronic, pe hârtie și/ sau pe suport audio-video) vor fi arhivate și păstrate confidențial, pe perioadă nedeterminată, în arhiva aflată la sediul CE, în custodia unuia dintre membrii CE desemnat special în acest sens.

Art. 43 – Forma actuală a Codului de Procedură (cuprinzând 20 de pagini) a fost adoptată în data de 30.11.2023, a fost publicată pe site-ul Asociației în data de 6.12.2023 și intră în vigoare la data de 6.12.2023.

Bibliografie

- American Psychological Association (2007). *Ethics Committee Rules and Procedures*. Preluat la 5.03.2017 de la adresa: <http://www.apa.org/ethics/code/committee.aspx#PV5>
- British Psychological Society (2009). *Code of Ethics and Conduct*. The British Psychological Society.
- Canadian Psychological Association (2015). *Rules and Procedures for Dealing with Ethical Complaints*. Preluat la 5.03.2017 de la adresa: <http://www.cpa.ca/aboutcpa/committees/ethics/rulesandproceduresfordealingwithethicalcomplaints>
- Colegiul Psihologilor din România (2012). *Codul de Procedura Disciplinară al Colegiului Psihologilor din România*. București.
- Colegiul Psihologilor din România (2019/2023). *Codul de Procedura Disciplinară* (publicat în MO nr. 144 din 22.02.2019, cu modificările și completările ulterioare publicate în MO, nr. 405 din 11.05.2023). Colegiul Psihologilor din România: București.
- Magyar Családterápiás Egyesület (2015). *A Magyar Családterápiás Egyesület Etikai Bizottságának Eljárásrendje* (Procedura Comisiei Etice a Asociației Ungare de Terapia Familiei). Békéscsaba, Magyarország.
- Costea-Bărluțiu, C.; Babos, I. și Lăpădătoni, A. (2018). *Codul de Procedură Etică a Asociației de Terapie Familială „Pro-Familia”*. Asociația de Terapie Familială „Pro-Familia”, Miercurea-Ciuc (p. 1-25).
- Federația Română de Psihoterapie (2021). *Codul Etic al Psihoterapeutului*. Preluat de la adresa: https://www.psihoterapie.ro/wp-content/uploads/2021/04/Brosura_cod_etic_FRP.pdf la data de 5.03.2022

ANEXA 1

Formular de sesizare a Comisiei Etice a Asociației Psi-Quest

Formularul se tipărește și se completează de mână, iar demersul privind depunerea sesizării este descris în Codul de Procedură Etică și Regulamentul de Funcționare a Comisiei Etice a Asociației Psi-Quest (APQ).

Comisia de Etică a APQ nu poate lua în considerare sesizările care vizează persoane care nu sunt membri ai APQ. Vă rugăm să verificați pe site-ul Asociației (www.psi-quest.ro) dacă persoana vizată de reclamația dumneavoastră este membru al APQ. Dacă sesizarea dumneavoastră privește mai multe persoane, vă rugăm să depuneți un formular separat pentru fiecare persoană vizată în parte.

Numele și prenumele persoanei care depune sesizarea _____

CNP/ CIF/ CUI _____

Adresa _____

Nr. de telefon _____ E-mail _____

Persoana care depune sesizarea este membru APQ? Da Nu

Numele și prenumele membrului APQ vizat de sesizare _____

Adresa personală/ a cabinetului _____

CNP/ CUI _____

Nr. de telefon _____ E-mail _____

Completați vă rugăm, cu informațiile pe care le aveți despre persoana în cauză.

Descrieți pe scurt abaterea de natură etică ce face obiectul prezentei sesizări _____

Enumerați, în măsura în care este posibil, standardele din Codul Etic care considerați că au fost încălcate

Când a avut loc situația descrisă? _____

Ați discutat situația cu membrul APQ vizat de sesizare? Da Nu

Ați depus sesizare privind fapta descrisă și la altă organizație? Da Nu

Dacă da, specificați la care anume _____

Anexez, pe o pagină separată, descrierea următoarelor:

(1) Sumarul evenimentelor și ordinea cronologică a derulării acestora, cu specificarea completă a comportamentului persoanei vizate, a faptei sesizate;

(2) Orice alte informații relevante pentru comportamentul care reprezintă încălcarea normelor etice;

(3) Măsuri luate, acțiuni, pași făcuți în direcția rezolvării sau abordării situației.

Anexez copii ale dovezilor pe care le dețin privind sesizarea.

Anexez declarația privind absolvirea de la obligația de păstrare a confidențialității.

Semnătura _____ Data _____

Declarație

Privind absolvirea de la obligația de păstrare a confidențialității

Vă rugăm să semnați mai jos pentru fiecare dintre absolvirile specificate, fără să faceți modificări. Vor fi procesate doar acele sesizări care sunt complete, iar sesizările incomplete vor fi returnate spre completare expeditorului.

Prin prezenta dau permisiunea persoanei vizate de sesizare de a oferi Comisiei Etice a Asociației Psi-Quest orice informație confidențială despre mine, inclusiv documente și materiale privind interacțiunile dintre noi, **care au legătură directă sau indirectă cu fapta sesizată**, precum și de a răspunde Comisiei la toate întrebările referitoare la acestea.

Semnătura _____ Data _____

Prin prezenta dau permisiunea Comisiei Etice a Asociației Psi-Quest de a trimite persoanei reclamate copii ale documentelor depuse de mine sau în numele meu, referitoare la prezenta sesizare.

Semnătura _____ Data _____

Expediați formularul completat la: Comisia Etică a APQ, str. Cîmpeni nr. 3/A, scara B, etaj parter, ap. 3, Cluj-Napoca, jud. Cluj, România sau scanat la adresa de e-mail: psi.quest.CE@gmail.com

ANEXA 2

Relația dintre abateri/ comportamente ne-etice (A/CN) și măsuri corective, sancțiuni

Comisia Etică analizează A/CN în context recurgând la o cumpătată judecată fundamentată pe Codul Etic și Codul de Procedură, Regulamentul privind procesul de formare și de practică profesională, pe baza judecății etice rezonabile încadrând A/CN într-o categorie de gravitate și prescriind măsurile corective și/sau sancțiunile necesare, prezenta anexă reprezentând o listă de repere care să orienteze luarea deciziei.

În cele ce urmează se prezintă o listă non-exhaustivă de abateri/ comportamente ne-etice (A/CN) raportate la Codul Etic. Acestea sunt încadrate pe baza a trei criterii majore în cinci categorii de gravitate, cărora, pe baza judecății etice, recurgând la o justă ponderare și având în vedere efectul corectiv asupra membrului care recurge la A/CN și cel reparator asupra persoanei sau grupului de persoane din și dinafara APQ cărora acest comportament le-a cauzat un prejudiciu, li se pot asigura măsuri și sancțiuni corespunzătoare.

Criterii fundamentale de luare a deciziei în analiza unui caz de abatere etică:

1. **natura** A/CN
2. **consecințele** acestora asupra persoanei/ persoanelor/ instituției afectate de A/CN
3. **circumstanțele** agravante sau cele atenuante care se pot decela din respectiva situație/context.

Cele trei criterii sunt enumerate în ordinea descrescătoare a greutateii lor. Cu toate acestea, în cazul procesului de judecată consecințele și circumstanțele pot cântări în așa fel încât să schimbe încadrarea în categoria de gravitate (atât în direcția gravității mai reduse, cât și în direcția gravității mai crescute) comparativ cu categoria inițială în care este clasificat(ă) în tabelul de mai jos A/CN în funcție de natura sa.

Categorii de gravitate a A/CN:

- fapte de gravitate **redușă**
- fapte de gravitate **moderată**
- fapte de gravitate **sporită**
- fapte de gravitate **majoră**
- fapte de gravitate **deosebită**

Membrii CE au obligația ca în Hotărârea de soluționare a investigației a A/CN să descrie modul în care au operat cu criteriile fundamentale în vederea încadrării finale a A/CN în categoria de gravitate și au ales măsurile corective și/sau sancțiunile aferente.

Se pot constitui în circumstanțe agravante:

- repetarea unei abateri de aceeași natură constatată de Comisia Etică
- încălcarea simultană a mai multor reguli, standarde, prevederi ale Codului Etic
- contextul în care s-a produs A/CN
- producerea A/CN în cazul unor persoane cu vulnerabilitate crescută
- dimensiunea mare a prejudiciului rezultat atât în cazul persoanelor cu care specialistul s-a angajat în relații profesionale, cât și în cazul unor persoane din anturajul primelor sau a specialistului
- tendința celui găsit vinovat de a minimaliza consecințele A/CN.

Se pot constitui în circumstanțe atenuante:

- persoana este la prima abatere constatată de Comisia Etică

- încălcarea unei singure reguli, prevederi, a unui singur standard al Codului Etic
- absența sau dimensiunea redusă a prejudiciului rezultat
- conștientizarea de către persoana în cauză a A/CN și a consecințelor acestuia/acestora
- eforturile depuse de persoană în scop reparator
- contextul în care s-a produs A/CN
- legitima apărare
- solicitarea imediat după producerea A/CN în mod autonințiat (prealabil deschiderii anchetei CE) a sprijinului de specialitate a unui coleg sau a unui supervisor în vederea facilitării schimbării propriului comportament care s-a constituit în A/CN (recurgerea la un demers auto-corectiv).

Abaterea/comportamentul ne-etic (A/CN)	Măsuri corective (C), sancțiuni (S)
<p>Fapte de gravitate redusă (care cel mai probabil prezintă potențialul de a produce prejudiciu redus sau chiar l-au produs – inconveniente, leziuni minore, tulburarea stării de bine psihice a persoanelor cu care specialistul și-a asumat o relație profesională)</p> <p>Exemplul nr. 1. A/CN legate de contractul și cadrul practicii profesionale în munca/ relația cu: clienții, colegii psihoterapeuți, participanții la formare, cercetare, ai APQ (de exemplu nerespectarea repetată și nejustificată a orarului prestabilit al activităților profesionale asumate, al scopurilor și al sarcinilor de comun acord negociate).</p>	<p>C1. Solicitarea din partea Comisiei Etice de încetare imediată a A/CN</p> <p>S1-2. Muștrare scrisă cu/fără avertisment</p> <p>C2. Disponerea de remediere a prejudiciului cauzat (formulare în termeni comportamentali de către CE pentru fiecare caz în parte – de exemplu prezentarea de scuze pe cale verbală și/ sau scrisă, comportamente instrumentare cu scop reparator). În cazul C2 este necesară prezentarea dovezii actelor reparatorii desfășurate în intervalul de timp dispus de CE (C6 - Probațiune).</p>
<p>Fapte de gravitate moderată (care cel mai probabil prezintă potențialul de a produce prejudiciu mediu sau chiar l-au produs – oferirea de teme pentru lezarea încrederii, punerea în pericol a echilibrului psihic a persoanelor cu care specialistul s-a angajat într-o relație profesională)</p> <p>Exemplul nr. 1 în condițiile producerii unui prejudiciu de nivel moderat</p> <p>Exemplul nr. 2. Asumarea colaborării profesionale cu persoane în relația cu care există conflict de interese, care nu permite slujirea adecvată a interesului persoanelor în cauză</p> <p>Exemplul nr. 3. A/CN legate de contractul și cadrul practicii profesionale în munca/ relația cu: clienții, colegii psihoterapeuți,</p>	<p>C1-2, C6, S1-2 (se pot alătura C3-4, în funcție de judecata CE)</p> <p>C3-4. Prescrierea obligatorie (disciplinară) de a participa la activități profesionale (cursuri de formare continuă, workshop-uri, supervizare), pe teme care au legătură cu abaterea - ceea ce ar putea avea posibilitatea de a facilita auto-corecția.</p> <p>În oricare dintre aceste situații se poate stabili o perioadă de probațiune (C6), în care membrul</p>

<p>participanții la formare, cercetare, ai APQ prin urmărirea vădită a interesului propriu în detrimentul interesului acestora</p> <p>Exemplul nr. 4. - Concurența neloială</p> <p>Exemplul nr. 5. Asumarea de la bun început sau continuarea asumării în condițiile conștientizării ulterioare a muncii terapeutice/ a colaborării profesionale, în condițiile în care particularitățile cazului/persoanei exced limitele de competență ale terapeutului/specialistului, fără solicitarea și urmarea unui proces de supervizare sau intervizare (dovedibil prin Raport de supervizare, documentație de caz condusă de terapeutul în cauză în care se prezintă sprijinul primit de la supervisor, coleg și efectele acestui sprijin în plan concret în viața profesională); contrar indicației supervisorului, asumarea muncii terapeutice cu acele categorii de clienți sau probleme care exced limitele de competență ale terapeutului/ specialistului</p>	<p>găsit vinovat va fi monitorizat de către CE.</p>
<p>Fapte de gravitate sporită (care cel mai probabil prezintă potențialul de a produce prejudiciu serios sau chiar l-au produs – de ex. punerea în pericol a integrității psihice și fizice a persoanelor cu care specialistul s-a angajat într-o relație profesională, respectiv prejudicierea unor persoane din anturajul primelor și/sau a specialistului).</p> <p>Exemplul nr. 1-5 în condițiile producerii unui prejudiciu de gravitate serioasă</p> <p>Exemplul nr. 6. Abandonul unilateral al clientului – absența încheierii corespunzătoare a ședințelor, fără explicații, fără oferirea posibilității de transfer la un alt coleg/ o altă colegă</p> <p>Exemplul nr. 7. Transmiterea de către specialist (participant aflat în FTM, supervizare, psihoterapeut sistemic autonom, formator) a cunoștințelor de specialitate proprii unei persoane neavizate cu scopul declarat de a-l încuraja pe acesta să practice profesia de psiholog, consilier, psihoterapeut în condițiile în care nu are pregătirea și atestatele necesare, respectiv în care practicile mai sus amintite depășesc limitele competenței acestuia.</p> <p>Exemplul nr. 8. Practicarea fără măsuri de protecție pentru clienți sau propria persoană a profesiei (ex.: supervizare, terapie personală, alt tratament de specialitate), în condiții de limitare serioasă a capacității de exercitare a profesiei atestate de un specialist sau în condiții de incapacitate datorată afectării temporare conștientizate din cauza unor evenimente de viață personal puternic împovărătoare, a unor boli psihice, organice, a consumului de substanță, etc.</p>	<p>C1-4, C6, S1-2 (se pot alătura C5, în funcție de judecata CE)</p> <p>S3-4 Retragerea temporară a unor drepturi conferite de Asociație (în condițiile existenței unor circumstanțe agravante)</p> <p>C5 Solicitarea de a se supune la evaluare și/ sau tratament de specialitate</p> <p>C6 Probațiune - monitorizarea de către CE însoțită de cerințe în cadrul altor sancțiuni specifice (în condițiile în care nu se supune acestor măsuri, membrul asociației se află în situația de la Exemplul nr. 13)</p>

<p>Fapte de gravitate majoră (care cel mai probabil prezintă potențialul de a produce prejudiciu major sau chiar l-au produs – punerea în pericol în mare măsură și cu efecte de durată a integrității psihice și fizice a persoanelor cu care specialistul s-a angajat într-o relație profesională, respectiv prejudicierea unor persoane din anturajul primelor și/ sau a specialistului)</p> <p>Exemplul nr. 8 în condițiile producerii unui prejudiciu de gravitate majoră</p> <p>Exemplul nr. 9. Întreținere de raporturi sexuale cu persoana cu care specialistul și-a asumat o relație profesională (clienții, participanți la formare, participanți la cercetare)</p> <p>Exemplul nr. 10. Discriminarea negativă a unor categorii de persoane cu care specialistul și-a asumat o relație profesională, pe criterii de apartenență la un anumit gen, identitate și orientare sexuală, clasă socială, apartenență religioasă, opinie politică, stare de boală/ deficiență</p> <p>Exemplul nr. 11. Calomnierea, prejudiciul de imagine din rea intenție creat unui client, coleg, formator-supervizor, cercetător din cadrul APQ sau din afara acestuia</p> <p>Exemplul nr. 12. Refuzul de a coopera cu CE în situația în care se pornește o investigație etică</p> <p>Exemplul nr. 13. Refuzul nejustificat de a se conforma măsurilor decise de CE ca urmare stabilirii vinovăției pentru conduită neetică.</p> <p>Exemplul nr. 14. – Fraude (furt intelectual, inducere în eroare în mod intenționat cu scopul obținerii unor beneficii personale necuvenite):</p> <ul style="list-style-type: none">14a - plagiat (sarcini pentru acasă, documentație de caz, lucrarea finală; lucrări prezentate la conferințe/congrese/simpozioane, manifestări științifice de orice tip); falsificarea datelor cercetării; <i>constituie abatere atât fapta realizată în folosul propriu cât și cea realizată în folosul altei persoane sau facilitarea realizării ei de către altcineva</i>14b informații false despre statusul profesional (asumarea unor titluri, competențe pe care nu le deține, a unor afiliere false)14c practicarea psihoterapiei sistemice în perioada în care figurează ca având activitatea suspendată14d sub cupola practicii psihoterapiei recurgerea la practici care ori sunt în afara acestei profesii (de drept reprezintă	<p>C1-6, S1-4, în situația prezenței unor serioase circumstanțe atenuante</p> <p>S5 Excluderea din Asociație cu notificarea CPR și FRP – se publică pe site</p>
--	---

<p>domeniul de competență al altor specialiști), ori potrivit APA reprezintă îndeletniciri pseudo-științifice.</p> <p>Exemplul nr. 15. Practica profesiei în situația în care există o incapacitate permanentă de a practica psihoterapia din motive de boală fizică sau psihică dovedită și i se atrage atenția asupra acestui lucru de către un specialist (medic psihiatru, neurolog, supervizor, psihoterapeutul propriu, etc.).</p>	
<p>Fapte deosebit de grave</p> <p>Exemplul nr. 17. Fapte care reprezintă încălcări ale Codului Etic al APQ și în același timp încălcări de natură penală (ex. abuz sexual, șantaj, escrocherie, încălcarea voită a confidențialității actului terapeutic, a procesului de supervizare).</p>	<p>S5, plus Plângere penală împotriva membrului găsit vinovat</p>

Statusul prezentului document:

Prezentul material a fost compilat pornind de la Codul de Procedură Etică al Asociației de Terapie Familială – Pro-Familia, Miercurea-Ciuc (2019) la care două dintre autoarele prezentului Cod au fost co-autoare și asupra căruia au drept de proprietate intelectuală.

Versiuni anterioare:

Lăpădătoni A., Costea-Bărluțiu, C., Deme I., Iliescu M. (2022). *Codul de procedură etică al Asociației Psi-Quest (Psi-Quest)*. Asociația Psi-Quest, Cluj-Napoca. – în vigoare între 3.06.2022 – 5.12.2023

Citarea prezentului document: Lăpădătoni A., Costea-Bărluțiu, C., Deme I., Iliescu M. (2023). *Codul de procedură etică al Asociației Psi-Quest (Psi-Quest)*. Asociația Psi-Quest, Cluj-Napoca.

Consultanța în vederea rafinării conținutului (în ordine alfabetică): Cristea-Lubinschi Oriana (avocat), Dr. Školka Enikő.

Adresăm mulțumiri doamnei avocat Oriana Cristea-Lubinschi pentru consultanța juridică și implicarea plină de profesionalism și de suflet.

Comisia Etică:

1. **Lăpădătoni Adriana – președinte;** psiholog clinician specialist; psihoterapeut sistemic de cuplu și de familie practicant în regim de supervizare,
2. **Deme Iona – membru;** psiholog, psihoterapeut sistemic de cuplu și de familie practicant în regim de supervizare
3. **Iliescu Monica – membru;** psiholog; psihoterapeut sistemic familial specialist

Adresa de e-mail a Comisiei Etice: psi.quest.CE@gmail.com

Președinte Comisia Etică,

Lăpădătoni Adriana-Laura

